שהפה שאסר הוא הפה שהתיר ואם יש עדים שהיא של אביו והוא אומר לקחתיה הימנו אינו נאמן: **גמ'** טעמא [א]דאיכא עדים הא ליכא עדים בעל מהימן לימא תנן סתמא דלא כרבן גמליאל דאי ר"ג הא אמר איהי מהימנא אפילו תימא רבן גמליאל עד כאן לא קאמר ר"ג התם אלא בברי ושמא אבל הכא בברי וברי לא אמר *[ב]ודקארי לה מאי קארי לה הא ברי וברי הוא [ג]כיון דרוב נשים בתולות נישאות כי ברי ושמא דמי והכי נמי מסתברא מדקתני ומודה רבי יהושע אי אמרת בשלמא איירי ר"ג במודה שפיר אלא אי אמרת לא איירי ר"ג במודה רבי יהושע למאן מודה מי סברת ר' יהושע אהאי פירקין קאי אמגו קאי ואפירקין קמא קאי אהייא אילימא אהא [ד]היתה מעוברת ואמרו לה מה טיבו של עובר זה מאיש פלוני וכהן הוא ר"ג ור"א אומרים נאמנת רבי יהושע אומר לא מפיה אנו חיין התם מאי מגו איכא הרי כריסה בין שיניה אלא אהא [ה]ראוה מדברת עם אחד ואמרו לה מה טיבו של איש זה איש פלוני וכהן הוא ר"ג ור"א אומרים נאמנת רבי יהושע אומר לא מפיה אנו חיין התם מאי מגו איכא הניחא [ו]לזעירי דאמר מאי מדברת נסתרה מגו דאי בעיא אמרה לא נבעלתי וקאמרה נבעלתי מהימנא אלא לרב אסי דאמר מאי מדברת [ז]נבעלת מאי מגו איכא ואלא אהא [ח]היא אומרת מוכת עץ אני והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את ר"ג ור"א אומרים נאמנת ורבי יהושע אומר לא מפיה אנו חיין התם מאי מגו איכא בשלמא לרבי אלעזר דאמר במנה ולא כלום מגו דאי בעיא אמרה מוכת עץ אני תחתיך ואית לה מאתים וקאמרה מעיקרא דלית לה אלא מנה מהימנא אלא לר' יוחנן דאמר במאתים ומנה מאי מגו איכא אלא אהא [ט]הנושא את האשה ולא מצא לה בתולים היא אומרת משארסתני נאנסתי ונסתחפה שדהו והוא אומר לא כי אלא עד שלא אירסתיך ר"ג ור"א אומרים נאמנת ור' יהושע אומר לא מפיה אנו חיין דמגו דאי בעיא אמרה מוכת עץ אני תחתיך דלא קא פסלה נפשה מכהונה וקאמרה נאנסתי דקא פסלה נפשה מכהונה משום הכי קאמר ר"ג דמהימנא וקאמר רבי יהושע לר"ג בהאי מגו דהכא מודינא לך בההוא מגו דהתם פליגנא עילווך מכדי האי מגו והאי מגו מאי שנא האי מגו מהאי מגו הכא אין שור שחוט לפניך התם הרי שור שחוט לפניך וכיון דרוב נשים בתולות נישאות כי לא אתו עדים מאי הוי [י]אמר רבינא משום דאיכא למימר רוב נשים בתולות נישאות ומיעוט אלמנות וכל הנשאת בתולה יש לה קול

וזו

שהפה שאסר. זה אינו יודע שהיתה של אביו אלא על פיו של זה ומה שאסר הרי התיר: **גמ' טעמא דאיכא עדים.** דיצאה בהינומא: **הבעל מהימן.** ולא אמרינן הואיל ומספקא לן על יום נישואיה אם בתולה היתה אם בעולה העמד אותה על חזקתה של קודם לכן ומתחלה בתולה היתה: **היא נאמנת.** דאזיל בתר חזקה דגופא: **בברי ושמא.** גבי משארסתני נאנסתי היא טוענת ברי לי הוא והוא אינו טוען אלא שמא עד שלא ארסתיך דהא אינו יודע מתי נאנסה: **ודקארי לה.** למימר סתמא דלא כרבן גמליאל: **מאי קארי לה.** ומאי עלה בדעתו לאפוקי מדר"ג הא לא דמיא לה: **כיון דרוב נשים בתולות נישאות.** קרובה טענתה להיות אמת יותר משלו וכברי ושמא דמיא: **והכי נמי מסתברא.** דר"ג מודה בה דבעל מהימן: **אי אמרת בשלמא איירי ר"ג במודה.** דהך רישא הודאה הוא דקא מודה ר"ג לרבי יהושע ואמר אע"ג דפליגנא עלך בברי ושמא מודינא לך בברי וברי היינו דשייך למיתני בתריה ור' יהושע מודה לר"ג בהאומר לחברו שדה זו כו' דאע"ג דפליגנא בפ"ק [יב:] במשארסתני נאנסתי דאע"ג דאיכא למימר מגו לא מהימנא מודינא בהאי מגו דאי בעי שתיק ולא א"ל של אביך היתה כי אמר ליה נמי לקחתיה הימנו מהימן כדלקמן[ז]: **אלא אי אמרת לא איירי.** רישא במודה ר"ג מאי מודה רבי יהושע מאי שייך למיתנייה הכא ואהיכא קאי: **אמגו קאי.** אפלוגתא דאיכא למימר בה מגו בפ' קמא קאי וקאמר אע"ג דפליגנא במגו דהתם במגו דהכא מודינא כדלקמן: **אהייא.** איכא מגו: **הרי כריסה בין שיניה.** ואינה יכולה לומר לא נבעלתי: **וקאמרה נבעלתי.** ולכשר נבעלתי מהימנא: **בשלמא לר' אלעזר דאמר.** בפרק קמא[ח] טענתייהו במנה ולא כלום מוכת עץ שלא הכיר בה אינה יכולה לתובעו אלא מנה והוא אומר דרוסת איש את ואין ליך כלום איכא מגו דאי בעיא אמרה מוכת עץ אני תחתיך: [ל] **משארסתני.** אירע לי ונסתחפה שדהו ואית לי מאתים: **וקאמרה.** מוכת עץ אני מעיקרא ולא תבעה אלא מנה מהימנא: **אלא לר' יוחנן.** דאמר[מ] טענתייהו במאתי' ומנה שהיא תובעתו מאתים ליכא מידי בין תחתיו למעיקרא מאי מגו איכא: **הכא.** גבי שדה אין שור שחוט לפניך שיעלה על לב בעליו לתבוע מי שחטו כלומר אם שתק זה לא היו לו עוררים הלכך אי לאו לדבר פשוט הוא שלקחה הימנו לא היה אומר לו של אביך היתה הלכך אמרי' מגו אבל גבי לא מצא לה בתולים שור שחוט לפניך בתולים שלא מצא לה הם הסיתוהו לבא לב"ד ואע"פ שיש לה להשיב טענה טובה מזו לא אמרינן מגו דדלמא לא אסקה אדעתה א"נ איערומי קא מערמא: **וכיון שרוב נשים.** קושיא היא: **יש לה קול.** והרבה יודעים שיצאה בהינומא:

וזו

דאי רבן גמליאל הא אמר איהי מהימנא. נראה דלמ"ד [ט]הטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר כלום פריך דלמ"ד דמני טוען פרעתי הכא נאמן הבעל אפילו לר"ג לומר אלמנה נשאתיך במגו דאי בעי אמר פרעתי: **הכי** נמי מסתברא. פי' בקונטרס הכי נמי מסתברא דמתני' אתיא כרבן גמליאל כדמשנינן דבברי וברי מודה מדקתני ומודה ר' יהושע כו' וקשה לפי' דכי לא איירי נמי ר"ג במודה אתי שפיר ומודה רבי יהושע כלומר אע"ג דברישא פליגנא עלך בסיפא מודינא לך אע"ג דרישא וסיפא אינן מענין אחד כי היכי דאתיא ליה שפיר ומודה רבי יהושע אי איירי ר"ג במודה אע"ג דמודה דר' גמליאל אינו מענין ומודה דרבי יהושע ויש ליישב דודאי כי איירי ר"ג במודה שייך למיתני שפיר ומודה רבי יהושע אע"ג דלא הוי מענין אחד כלומר דאגב דתנא מילתא דמודה ר"ג תני נמי מילתא דמודה בה רבי יהושע אבל אי לא איירי רבן גמליאל במודה לא שייך למיתני ומודה רבי יהושע לאשמועינן אע"ג דפליג ברישא מודה בסיפא כיון דרישא וסיפא אינם מענין אחד אבל קשה דלא הוה ליה למימר אמגו קאי דעד השתא נמי לפ"ה אמגו הוי קאי ונראה לר"י דה"פ הכי נמי מסתברא דכברי ושמא דמי ולא בא לומר דפליג רבן גמליאל ברישא אלא אע"ג דכברי ושמא דמי מודה ר"ג משום דלאו שמא ממש הוא מדקאמר ומודה רבי יהושע אי אמרת בשלמא איירי ר"ג במודה כלומר אע"ג דכברי ושמא דמי מודה ר"ג דבעל נאמן היינו דקתני ומודה רבי יהושע דבהאי ברי נאמן דס"ד דטעמא דרבי יהושע משום ברי ושמא דזה אינו תובעו כדפי' בקונט' והשתא הוה מודה דר"ג ומודה דר"י מענין אחד אלא אי אמרת דרישא בברי וברי גמור הוא ולא איירי רבן גמליאל במודה דפשיטא דכיון דברי וברי הוא דלא פליג ר"ג מאי ומודה וקאמר מי סברת דארישא קאי וטעמא דר"י משום ברי ושמא אמגו קאי דטעמא דר' יהושע משום מגו ונאמן אפי' הלה תובעו ואפירקין קמא קאי: **התם** שור שחוט לפניך. פירש בקונטרס שהוא טוען עד שלא אירסתיך נאנסת והכא אין שור שחוט לפניך דאין הלה תובעו ור"י מפרש דהכא נמי איירי בהלה תובעו כדפי' וה"פ התם שור שחוט לפניך דהרי אין לה בתולים ואינה יכולה לומר בתולה אני כמו בשור שחוט שאין יכול לומר חי הוא ולהכי בין אומרת משארסתני נאנסתי בין אומרת מוכת עץ אני תחתיך לא מהימנא הכא אין שור שחוט לפניך ונאמן במגו דאי בעי אמר לא היתה של אביך מעולם: **כיון** דרוב נשים בתולות נישאות כי ליכא עדים מאי הוי. לרב פריך דאית ליה [ס]הולכין בממון אחר הרוב[ע]:

וזו

מסורת הש"ם

א) [כ"ב לג:] [ועי' פרש"י לקמן לו. ד"ה ודקארי], ב) [כ"ב לג:] לקמן כח., ג) לעיל יג., ד) שם, ה) [שם], ו) אע"ג דאיתותב כו' מ"מ בעי נמי לשנויי מתני' אליביה, ת"י, ז) לעיל יג. [ודף יח:], ח) לעיל יב:, ט) [כ"ב לג:], י) [דף יח:], כ) [דף יג.], ל) [ד"ו שייך לקמן אחר ד"ה אלא לר' יוחנן ויותר טפי יש לדיבור זה שייכות לעיל יב: במשנה הנושא וכו'], מ) [לעיל יג.], נ) [ב"מ ח.], ס) [ב"ק מו: ב"ב לג.], ע) אפשר דאפילו לשמואל הוה לן למיזל בתר רובא ולא אחר חזקת ממון כיון דחזקת הגוף מסייע לרוב ופריך שפיר אפילו אליביה דשמואל קאי אמאי דאמרינן לעיל כיון דרוב נשים בתולות נישאות הוי ליה ברי דידיה כי שמא וכברי ושמא ספק שמואל כר"ג הכא דמהני לה חזקת הגוף אחד לישנא דפ"ק להכי פריך ואזיל בתר רובא דס"ד דהוי רוב גמור, ת"י,

גליון הש"ם

גמ' ודקארי לה מאי קארי לה. לקמן לו ע"א [יומא ל ע"ב] יבמות יא ע"א יד ע"א [עב ע"א] גיטין פא ע"ב ב"ק מז ע"ב] ב"ב ב ע"ב [יח ע"ב] קמו ע"א [בכורות ד ע"ב] נדה סד ע"א:

מוסף רש"י

הא ליכא עדים בעל מהימן. וכתובתה מנה דהמוציא מחברו עליו הראיה (רשב"ם ב"ב צב.). **ודקארי לה מאי קארי לה.** מי שהשיב תשובה זו בבית המדרש מה עלתה על רוחו (לקמן לו.). **דרוב נשים בתולות נישאות.** רוב נשים שבעולם שנישאות לבעל, בתולות הן (רשב"ם ב"ב צב.). **מאיש פלוני וכהן הוא.** כלומר מיוחס הוא (קדושין עד.). **ראוה מדברת עם אחד.** בסתר ומתוך חששא דפסולין לנתין ולממזר וכיון שנבעלה לפסול פסלה מן הכהונה (לעיל יג.). **ר"ג ור"א אומרים נאמנת.** וכשרה לכהונה ולא מספקינן לה בנבעלה לפסול לה (שם). **מאי מדברת נסתרה.** ואע"פ שלא ראוה שנבעלה נפסלה לכהונה לר' יהושע כדלקמן, דמעלה עשו ביוחסין (שם). **היא אומרת מוכת עץ אני.** הנושא את האשה בחזקת בתולה ולא מצא לה בתולים, היא אומרת מוכת עץ אני כו' (לעיל יא.) שנתקע לה עץ באותו מקום (שם יא.). **ומיעוט אלמנות.** וזו איכא למימר דמן המיעוט היא הואיל ואין לה קול כדמפרש ואזיל (רשב"ם ב"ב צב.).

עין משפט נר מצוה

ב א מיי' פט"ו מהלכות אישות הלכה כה סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן ט סעיף טו:

תוספות רי"ד

מיהמי גובה בלא כתובה ודייקינן טעמא דאיכא עדים פי' שיצאת בהינומא וראשה פרוע הא ליכא עדים בעל מהימן פי' ולא אמרינן הואיל ומספקא לן על יום נשואיה אם היתה בעולה או בתולה העמד אותה על חזקתה של קודם לכן ובתולה היתה לימא תנן סתמא דלא כר"ג דאי ר"ג האמר איהי מהימנא פי' דאזיל בתר חזקה דגופה וה"נ נימא העמד אשה על חזקתה ובתולה היתה ומהדר אפילו תימא ר"ג ע"כ לא קאמר ר"ג אלא ברי ושמא אבל ברי וברי לא אמר עיין בס"ק. ודקארי לה מאי קארי לה. כיון דרוב נשים בתולות נשאות כברי ושמא דמי. וכיון דרוב נשים בתולות נשאות כי לא אתי עדי הינומא מאי הוה ניזיל בתר רובא. פי' ואע"ג דיש פלוגתא בהא מילתא רב ושמואל בפרק המוכר פירות דרב אמר הולכין בממון אחר הרוב ושמואל אמר אין הולכין בממון אחר הרוב וקי"ל הלכה כשמואל הכא משום דאיכא תרתי רובא וחזקה העמד אשה על חזקתה ובתולה היתה אפי' שמואל מודה. אמר רבינא משום דא"ל דרוב נשים בתולות נשאות ומיעוט אלמנות ורוב הנשאת בתולה יש לה קול וזו הואיל ואין לה קול איתרע לה רובא:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones